

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ

LÊ THỊ THANH MAI

**QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN
QUỐC TẾ TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN
NÔNG THÔN VIỆT NAM - CHI NHÁNH CẦU GIẤY**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN TRỊ KINH DOANH

CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH

Hà Nội

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

LÊ THỊ THANH MAI

**QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN
QUỐC TẾ TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN
NÔNG THÔN VIỆT NAM - CHI NHÁNH CẦU GIẤY**

Chuyên ngành: Quản trị kinh doanh

Mã số: 60 34 01 02

**LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN TRỊ KINH DOANH
CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. HOÀNG VĂN BẰNG

Hà Nội

TÓM TẮT

Đề tài luận văn “Quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam, chi nhánh Cầu Giấy” ngoài phần mở đầu ra thì tôi trình bày theo 4 chương. Phần mở đầu tôi đã đề cập đến tính cấp thiết của đề tài, mục đích nghiên cứu, câu hỏi nghiên cứu, đối tượng và phạm vi nghiên cứu, những đóng góp của luận văn, và cuối cùng là kết cấu của luận văn. Trong chương 1 tôi đề cập đến những công trình nghiên cứu, các đóng góp của những đề tài nghiên cứu trong và ngoài nước, nêu lên được những vấn đề mà họ đã giải quyết được và đưa ra điểm khác biệt, đóng góp mới so với các đề tài nghiên cứu đó. Tôi cũng đã trình bày được những vấn đề lý thuyết rất cơ bản, bao gồm khái niệm về hoạt động Thanh toán quốc tế, rủi ro trong hoạt động Thanh toán quốc tế và nội dung của quản trị rủi ro trong hoạt động Thanh toán quốc tế ở các ngân hàng thương mại. Trong chương 2 là Phương pháp nghiên cứu luận văn. Để triển khai nghiên cứu những nội dung của luận văn, trên cơ sở thu thập thông tin sơ cấp và thông tin thứ cấp, tôi đã sử dụng phương pháp thu thập số liệu, xử lý, phân tích và so sánh cũng như sự quan sát thực tế hoạt động Thanh toán quốc tế của ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam chi nhánh Cầu Giấy nhằm tìm ra những nguyên nhân gây ra rủi ro và đề xuất các giải pháp. Chương 3, tôi đi vào phân tích, đánh giá thực trạng rủi ro Thanh toán quốc tế và công tác quản trị rủi ro trong hoạt động Thanh toán quốc tế tại Agribank Cầu Giấy. Nhìn chung, Agribank Cầu Giấy đã có sự chủ động nâng cao các hoạt động Thanh toán quốc tế, chú trọng tới công tác quản trị rủi ro của mình và từ đó đã đem lại những tác động tích cực cho chính Ngân hàng. Tuy nhiên, việc quản trị rủi ro trong hoạt động Thanh toán quốc tế tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam chi nhánh Cầu Giấy vẫn

đang còn rất nhiều hạn chế. Vì vậy, chương 4 tiếp theo tôi đã trình bày về những định hướng phát triển, giải pháp và kiến nghị để Agribank Cầu Giấy có thể củng cố chất lượng, nâng cao công tác quản trị rủi ro góp phần tăng doanh thu cho ngân hàng nói riêng và thúc đẩy nền kinh tế trên địa bàn thành phố Hà Nội nói chung.

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC HÌNH	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC BẢNG BIỂU	Error! Bookmark not defined.
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Những đóng góp của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	3
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN QUỐC TẾ TẠI NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	5
1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu	5
1.1.1. Các nghiên cứu nước ngoài	5
1.1.2. Các nghiên cứu trong nước	7
1.1.3. Đánh giá chung	8
1.2. Cơ sở lý luận về quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế	10
1.2.1. Tổng quan về thanh toán quốc tế	10
1.2.2. Rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế	13
1.3. Quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế ở các ngân hàng thương mại	Error! Bookmark not defined.
1.3.1. Khái niệm	Error! Bookmark not defined.
1.3.2. Nội dung quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế	Error!

Bookmark not defined.

1.3.3. Các nhân tố ảnh hưởng tới quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế ở các ngân hàng thương mại **Error! Bookmark not defined.**

1.3.4. Sự cần thiết phải nâng cao năng lực quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế ở các ngân hàng thương mại **Error! Bookmark not defined.**

CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU **Error! Bookmark not defined.**

2.1. Thiết kế nghiên cứu **Error! Bookmark not defined.**

2.2 Phương pháp nghiên cứu **Error! Bookmark not defined.**

2.2.1. Phương pháp thu thập dữ liệu sơ cấp **Error! Bookmark not defined.**

2.2.2. Phương pháp thu thập dữ liệu thứ cấp **Error! Bookmark not defined.**

CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN QUỐC TẾ TẠI AGRIBANK CẦU GIẤY **Error! Bookmark not defined.**

3.1. Giới thiệu chung về Agribank Việt Nam . **Error! Bookmark not defined.**

3.2. Chi nhánh Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**
.....

3.2.1. Sơ lược về quá trình hình thành và phát triển .. **Error! Bookmark not defined.**

3.2.2. Các sản phẩm dịch vụ tại Agribank Cầu Giấy . **Error! Bookmark not defined.**

3.2.3. Cơ cấu tổ chức của Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**

3.3. Tình hình hoạt động kinh doanh tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Cầu Giấy từ 2013 đến 2015 **Error! Bookmark not defined.**

3.3.1. Huy động nguồn vốn **Error! Bookmark not defined.**

3.3.2. Hoạt động tín dụng **Error! Bookmark not defined.**

3.3.3. Hoạt động kinh doanh ngoại hối..... **Error! Bookmark not defined.**

3.4. Thực trạng quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế tại

Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**

3.4.1. Rủi ro nghiệp vụ **Error! Bookmark not defined.**

3.4.2. Rủi ro biến động tỷ giá **Error! Bookmark not defined.**

3.4.3. Rủi ro đạo đức các bên tham gia **Error! Bookmark not defined.**

3.4.4. Rủi ro quốc gia, pháp lý **Error! Bookmark not defined.**

3.4.5. Rủi ro cho vay tín dụng phục vụ xuất nhập khẩu ... **Error!**

Bookmark not defined.

3.5. Đánh giá thực trạng quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế tại

Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**

3.5.1. Các kết quả đạt được **Error! Bookmark not defined.**

3.5.2. Những tồn tại và nguyên nhân **Error! Bookmark not defined.**

3.6. Kinh nghiệm quản trị rủi ro thanh toán quốc tế của một số ngân hàng
thương mại ở Việt Nam **Error! Bookmark not defined.**

3.6.1. Xây dựng mô hình thanh toán tập trung **Error! Bookmark not
defined.**

3.6.2. Đầu tư vào công nghệ cao **Error! Bookmark not defined.**

3.6.3. Đào tạo nguồn nhân lực **Error! Bookmark not defined.**

CHƯƠNG 4: KIẾN NGHỊ VÀ GIẢI PHÁP NHẪM TĂNG CƯỜNG QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN QUỐC TẾ TẠI

AGRIBANK CẦU GIẤY **Error! Bookmark not defined.**

4.1. Định hướng phát triển của Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not
defined.**

4.1.1. Định hướng phát triển kinh doanh của Agribank Cầu Giấy đến 2016
..... **Error! Bookmark not defined.**

4.1.2. Định hướng phát triển hoạt động thanh toán quốc tế của Agribank
Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**

4.2. Một số giải pháp nhằm tăng cường quản trị rủi ro trong thanh toán xuất nhập khẩu tại Agribank Cầu Giấy **Error! Bookmark not defined.**

4.2.1. Giải pháp về cơ chế, chính sách **Error! Bookmark not defined.**

4.2.2. Trong công tác kiểm tra, giám sát **Error! Bookmark not defined.**

4.2.3. Phát triển nguồn nhân lực cho công tác thanh toán quốc tế tại chi nhánh	Error! Bookmark not defined.
4.2.4. Tăng cường hợp tác, trao đổi với các ngân hàng khác về nghiệp vụ thanh toán quốc tế	Error! Bookmark not defined.
4.3. Một số kiến nghị	Error! Bookmark not defined.
4.3.1. Kiến nghị lên hội sở chính	Error! Bookmark not defined.
4.3.2. Kiến nghị với Ngân hàng Nhà Nước	Error! Bookmark not defined.
4.3.3. Kiến nghị với chính phủ	Error! Bookmark not defined.
KẾT LUẬN	Error! Bookmark not defined.
TÀI LIỆU THAM KHẢO	14

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ngày nay tại các ngân hàng thương mại Việt Nam ngoài những nghiệp vụ mang tính truyền thống như tín dụng, kế toán, thẻ... thì nghiệp vụ Thanh toán quốc tế (TTQT) ngày càng được chú trọng và mở rộng. Lý do chính là bởi vì nó góp phần làm tăng nguồn thu nhập đáng kể cho các ngân hàng. Không những thế mà thông qua nghiệp vụ này có thể chấp nối, phát triển các nghiệp vụ khác như mua bán ngoại tệ, bảo lãnh, tài trợ xuất nhập khẩu, mở rộng quan hệ tài khoản, tín dụng,... của các ngân hàng.

Tại ngân hàng Nông nghiệp và phát triển Nông thôn Việt Nam chi nhánh Cầu Giấy (Agribank Cầu Giấy), kể từ khi bắt đầu triển khai nghiệp vụ TTQT thì đây là một trong những nghiệp vụ luôn chiếm tỷ trọng lớn trong tổng doanh số của đơn vị. Chính vì vậy mà chi nhánh đã không ngừng đổi mới và nâng cao các nghiệp vụ thanh toán của mình để phục vụ tốt cho khách hàng, đáp ứng được nhu cầu thanh toán hàng hóa xuất nhập khẩu của các doanh nghiệp, đồng thời đảm bảo an toàn, giảm thiểu rủi ro có thể xảy ra.

Tuy vậy, hoạt động kinh doanh của Ngân hàng luôn tiềm ẩn những rủi ro, đặc biệt là nhiều rủi ro trong thanh toán xuất nhập khẩu (XNK). Nguyên nhân chính dẫn đến hệ lụy này là vì hoạt động TTQT là nghiệp vụ mang tính chất toàn cầu, liên quan đến việc thanh toán giữa các quốc gia, nó chịu ảnh hưởng của rất nhiều nhân tố cả chủ quan và khách quan. Ví dụ như nó có ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín, sự tín nhiệm của bạn bè quốc tế dành cho các ngân hàng, các doanh nghiệp Việt Nam. Mặc dù đã nhận thức được tầm quan trọng của hoạt động ngân hàng trong quá trình hội nhập và phát triển kinh tế nhưng hiện nay hầu hết các ngân hàng Việt Nam còn lúng túng trong quá trình xử lý rủi ro liên quan đến hoạt động kinh doanh, đặc biệt là hoạt động thanh toán

XNK. Agribank Cầu Giấy cũng không nằm ngoài quy luật này. Trong những năm gần đây, dù chi nhánh đã có rất nhiều tiến bộ trong việc hoàn thiện quy trình nghiệp vụ TTQT, nhưng vẫn không tránh khỏi những sai sót, rủi ro khi thực hiện nghiệp vụ thanh toán XNK. Nhận thấy tầm quan trọng của vấn đề, vì vậy em muốn đi sâu nghiên cứu đề tài **“Quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam chi nhánh Cầu Giấy”**.

*** Câu hỏi nghiên cứu:**

+ Giải pháp và kiến nghị nào để nâng cao công tác quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy?

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Đánh giá thực trạng công tác quản trị rủi ro của hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy trong giai đoạn 2013 đến 2015, qua đó đề xuất một số kiến nghị, giải pháp nhằm nâng cao công tác quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy trong những năm tiếp theo.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Thứ nhất, tổng quan tình hình nghiên cứu về quản trị rủi ro nói chung và trong công tác TTQT tại NHTM nói riêng; hệ thống hóa cơ sở lý luận về quản trị rủi ro trong TTQT từ đó rút ra khung phân tích để đánh giá mức độ rủi ro của các phương thức TTQT dưới góc độ các bên tham gia trong quá trình thanh toán XNK tại Agribank Cầu Giấy.

Thứ hai, tập trung phân tích, đánh giá thực trạng rủi ro và công tác quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế tại Agribank Cầu Giấy trong giai

đoạn từ năm 2013 đến năm 2015. Qua đó rút ra những ọu điểm, hạn chế, đồng thời phân tích các nguyên nhân của các hạn chế đó.

Thứ ba, đề xuất các kiến nghị và giải pháp nâng cao năng lực quản trị rủi ro nhằm hạn chế rủi ro trong hoạt động thanh toán XNK tại Agribank Cầu Giấy.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là công tác quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

+ Thời gian nghiên cứu: từ năm 2013 đến năm 2015

+ Không gian nghiên cứu: Được thực hiện tại Agribank Cầu Giấy.

4. Những đóng góp của luận văn

+ Về lý luận: Đề tài đã hệ thống hóa được những nội dung cơ bản về quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT. Qua đó góp phần bổ sung và hoàn thiện lý luận về các biện pháp quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT.

+ Về thực tiễn: Đánh giá thực trạng công tác quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT, chỉ ra những kết quả đạt được và những tồn tại, hạn chế, nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế trong công tác quản trị rủi ro TTQT tại Agribank Cầu Giấy trong thời gian qua. Trên cơ sở đó đề ra những giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy.

+ Kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ là tài liệu tham khảo hữu ích cho các nhà quản trị và các ngân hàng thương mại có phát sinh giao dịch hoạt động TTQT trên địa bàn Hà Nội nói riêng và trên phạm vi cả nước nói chung.

5. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần mục lục, mở đầu, kết luận và tài liệu tham khảo, kết cấu chính của luận văn gồm có 04 chương:

Chương 1: Tổng quan tình hình nghiên cứu và cơ sở lý luận về quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại NHTM.

Chương 2: Phương pháp nghiên cứu.

Chương 3: Thực trạng quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy.

Chương 4: Kiến nghị và giải pháp nhằm tăng cường quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Agribank Cầu Giấy.

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA QUẢN TRỊ RỦI RO TRONG HOẠT ĐỘNG THANH

TOÁN QUỐC TẾ TẠI NGÂN HÀNG THƯƠNG

MẠ 1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu

1.1.1. Các nghiên cứu nước ngoài

Trong bối cảnh cạnh tranh, hội nhập thị trường tài chính quốc tế, nhất là trong dịch vụ tài chính, đòi hỏi ngành ngân hàng phải có những cải cách mạnh mẽ, những bước tiến mới nhằm cải thiện dịch vụ, hoạt động kinh doanh của mình để thu hút khách hàng, nâng cao năng lực cạnh tranh và thu được nhiều lợi nhuận cho doanh nghiệp mình. Nhạy đi đôi với các lợi ích mà ngân hàng nhận được thì họ cũng gặp nhiều các rủi ro tiềm ẩn phát sinh trong quá trình thực hiện. Do đó, để giảm thiểu rủi ro trong từng hoạt động kinh doanh của các ngân hàng nói riêng và các tổ chức tài chính nói chung thì trên thế giới đã có khá nhiều công trình nghiên cứu liên quan đến quản trị rủi ro trong hoạt động kinh doanh thương mại.

Đầu tiên, khái niệm quản trị rủi ro doanh nghiệp (Risk Management – ERM) chính thức xuất hiện vào đầu những năm 1950 trên thế giới. Đến năm 1963, nghiên cứu của Robert Mehr và Bob Hedges đã tạo ra một bước ngoặt trong lĩnh vực nghiên cứu về ERM bằng việc tổng kết các quan niệm trước đây về QLRR và đưa ra một định nghĩa mới về vấn đề này. Theo Robert Mehr và Bob Hedges, ERM là một quy trình xem xét đánh giá toàn diện các hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp để nhận biết những nguy cơ tiềm ẩn có thể tác động xấu đến các mặt hoạt động của doanh nghiệp, trên cơ sở đó sẽ đưa ra các giải pháp ứng phó, phòng ngừa phù hợp tương ứng với từng nguy cơ. Trên nền tảng lý thuyết này, các nghiên cứu tiếp theo tập trung vào một số vấn đề sau:

- Nghiên cứu của Clup (2002) về ERM đã cụ thể hóa quy trình QTRR bao gồm các bước cơ bản: nhận diện rủi ro, phân tích đánh giá rủi ro, phân loại xếp hạng, báo cáo rủi ro, xử lý rủi ro và giám sát rủi ro.
- Nghiên cứu của Kleffner và các cộng sự (2003) về những nhân tố nào có thể ảnh hưởng đến việc thực hiện QTRR tại các tổ chức, doanh nghiệp đã chỉ ra rằng các doanh nghiệp có quy mô lớn hơn thường có xu hướng thực hiện ERM đầy đủ hơn, do đó giá trị doanh nghiệp có xu hướng tăng lên.
- Dileep Mehta và Hung-Gay Fung (2008) thì tập trung vào việc phân tích các vấn đề liên quan đến thị trường ngoại hối, thị trường tài chính phái sinh, những rủi ro quốc gia và xem xét các chiến lược mà ngân hàng áp dụng để xử lý các vấn đề phát sinh trong quá trình thực hiện.
- Trong khi đó Horcher (2008) đề cập tới một loạt các rủi ro tài chính mà các tổ chức có thể phải đối mặt trong cuốn sách của mình như: rủi ro tiền tệ, rủi ro lãi suất, rủi ro hoạt động, rủi ro tín dụng,... Từ đó tác giả đưa ra các kế hoạch để giảm thiểu rủi ro, đồng thời cũng đề cập đến những nỗ lực của toàn cầu trong việc đo lường rủi ro và quản lý rủi ro tài chính trong hệ thống ngân hàng.
- Rose (2012) lại hướng người đọc hình dung về lĩnh vực ngân hàng theo phỏng vấn từ khách hàng và những nhà quản trị. Trong cuốn sách của ông chủ yếu tập trung vào phân tích những cải cách trong hệ thống tài chính hiện đại, những rủi ro hệ thống, những thách thức đặt ra trong hệ thống tài chính hiện nay, những nguyên nhân và thách thức của suy thoái kinh tế thế giới.... từ đó cung cấp cho người đọc những phương pháp kiểm soát rủi ro của ngân hàng trong nền kinh tế đầy bất ổn hiện nay.
- Vào tháng 11/2004, hội nghị thường niên của Hiệp hội Ngân hàng Châu Á (viết tắt ABA) được nhóm họp, trong đại hội này đã đưa ra những

vấn đề thảo luận trong đó đã bàn đến việc ứng dụng hiệp ước mới về vốn (Basel II) nhằm mục đích hạn chế được các rủi ro trong hoạt động của các

NHTM trong hiệp hội. Theo ý kiến phát biểu của chủ tịch ABA – Dong Soo Choi “Tất cả các ngân hàng trong khu vực cần nâng cấp hơn nữa để đáp ứng được những quy định của Basel II”.

- Giáo sư Rekha Arunkumar thuộc trường đại học Mysore đã từng đưa ra ý kiến trong đề tài nghiên cứu của mình về Quản trị rủi ro ở các ngân hàng thương mại rằng: “ Sự thành công của một ngân hàng phụ thuộc vào khả năng phán đoán và tổng hợp các rủi ro trong giới hạn có thể chấp nhận và kiểm soát được”

1.1.2. Các nghiên cứu trong nước

Tại Việt Nam, quản lý rủi ro trong hoạt động kinh doanh của các NHTM hiện nay đang là vấn đề được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm dưới các góc độ và mục tiêu nghiên cứu khác nhau. Đặc biệt là trong lĩnh vực quản lý rủi ro của hoạt động TTQT tại các NHTM, đã có nhiều công trình nghiên cứu sâu về hoạt động này được đăng trên các tạp chí và một số đề tài nghiên cứu trong những năm gần đây như:

- Tài liệu Quản trị rủi ro trong hoạt động ngân hàng của tác giả Trần Đình Định (2008) đã cung cấp những thông tin đáng tin cậy về quản trị rủi ro trong hoạt động ngân hàng nhằm “an toàn để phát triển” và “phát triển phải an toàn” cho ngân hàng mình, đóng góp vào an toàn cho cả hệ thống ngân hàng và an toàn cho nền kinh tế Việt Nam.

- Nguyễn Văn Tiến (2007) đã nghiên cứu về những rủi ro đặc thù trong kinh doanh ngân hàng, các nguyên lý quản trị ngân hàng thương mại, đồng thời đi sâu tìm hiểu công tác quản trị rủi ro trong ngân hàng, đề cập mọi khía cạnh của quản trị rủi ro, bao gồm: Quản trị rủi ro tín dụng ngân hàng, quản trị rủi ro thanh khoản, quản trị rủi ro tỷ giá hối đoái, quản trị rủi ro các phương thức thanh toán quốc tế, quản trị vốn chủ sở hữu và rủi ro phá sản,....

- Bên cạnh đó tác giả Nguyễn Văn Tiên cũng trình bày một nghiên cứu khác của mình trên Tạp chí Kinh tế đối ngoại về hệ thống chỉ tiêu phân tích,

đánh giá hiệu quả hoạt động thanh toán quốc tế của ngân hàng thương mại. Tác giả đã phân tích những lý luận cơ bản về lợi ích của hoạt động thanh toán quốc tế mang lại, từ đó đưa ra các giải pháp để phát triển hoạt động thanh toán quốc tế ngày một tốt hơn (Nguyễn Văn Tiến, 2004).

- Trần Nguyễn Hợp Châu (2009) đã đề cập đến vấn đề nâng cao năng lực thanh toán quốc tế của các ngân hàng thương mại Việt Nam.

- Luận án tiến sĩ kinh tế : *“Nâng cao năng lực cạnh tranh thanh toán quốc tế của các ngân hàng thương mại Việt Nam trong điều kiện hội nhập.”* của tác giả Trần Nguyễn Hợp Châu (2012) tập trung nghiên cứu: những vấn đề lý luận cơ bản về hoạt động thanh toán quốc tế của ngân hàng thương mại. Phân tích rõ thực trạng hoạt động thanh toán quốc tế ở các ngân hàng thương mại. Xác định những thành tựu, những hạn chế và nguyên nhân của hoạt động thanh toán quốc tế tại các ngân hàng thương mại. Trên cơ sở đó đề xuất giải pháp nâng cao năng lực cạnh tranh trong hoạt động thanh toán quốc tế của các ngân hàng thương mại.

- Phạm Thị Thu Vân (2013) trong luận văn thạc sĩ kinh tế với đề tài: *“Nâng cao chất lượng hoạt động thanh toán quốc tế tại ngân hàng thương mại cổ phần Đại Dương (Oceanbank)”* đã tập trung nghiên cứu, phân tích thực trạng phát triển hoạt động thanh toán quốc tế qua các năm của ngân hàng thương mại cổ phần Đại Dương. Tác giả cũng rút ra những kết quả đạt được, những hạn chế và nguyên nhân. Từ đó đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng trong hoạt động thanh toán quốc tế tại ngân hàng này.

- Phạm Thị Nhọt Thủy (2014) với đề tài: *“Quản trị rủi ro trong thanh toán quốc tế tại ngân hàng thương mại cổ phần Đầu tư và Phát triển Việt Nam”* lại chủ yếu đề cập đến các phương thức thanh toán quốc tế tại ngân

hàng thương mại cổ phần Đầu tư và Phát triển Việt Nam, những rủi ro gặp phải trong quá trình thực hiện các nghiệp vụ liên quan đến các phương thức

thanh toán quốc tế. Từ đó tác giả đưa ra các giải pháp nhằm hạn chế rủi ro cho các phương thức thanh toán quốc tế tại ngân hàng.

1.1.3. Đánh giá chung

1.1.3.1. Các nghiên cứu trên đã giải quyết được một số vấn đề

- Khái niệm về quản trị rủi ro đã được làm rõ, và được định nghĩa theo nhiều cách thức khác nhau song tất cả đều khái quát chung được những nét cơ bản về hoạt động quản trị rủi ro tại các ngân hàng nói riêng và các doanh nghiệp nói chung. Đồng thời các nghiên cứu cũng đưa ra được nội dung cụ thể về quy trình quản lý rủi ro, là cơ sở để đánh giá hoạt động kinh doanh của các tổ chức và doanh nghiệp.

- Các đề tài cũng nêu lên được thực trạng trong quản trị rủi ro của các NHTM tại Việt Nam, đặc biệt là trong lĩnh vực thanh toán quốc tế. Những tồn thất về tài chính cũng như về uy tín của các NHTM Việt Nam khi gặp phải những rủi ro không đáng có này.

- Các nghiên cứu đã đề ra được những hệ thống lý luận về quản lý rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế áp dụng cho các ngân hàng với các nội dung sau: Xây dựng mô hình quản lý rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế theo hướng tiếp cận những phương pháp quản lý rủi ro thanh toán quốc tế hiện đại; Áp dụng các mô hình đánh giá rủi ro thanh toán quốc tế; Nâng cao hiệu quả và tính minh bạch của quản lý rủi ro thanh toán quốc tế.

- Bên cạnh đó các tác giả cũng đưa ra được các giải pháp mang tính thực tiễn cao trong việc phòng ngừa và xử lý rủi ro của hoạt động thanh toán quốc tế giúp cho hoạt động kinh doanh tại các NHTM Việt Nam ngày một tốt hơn. Nói chung mỗi đề tài có cách đánh giá, nhìn nhận và giải quyết vấn đề khác

nhau tại thời điểm nghiên cứu. Tuy nhiên, các đề tài đều gắn kết giữa lý luận và thực tiễn để giải quyết các vấn đề một cách có khoa học.

1.1.3.2. Một số hạn chế

- Do tính chất thời điểm của các đề tài nghiên cứu, nên các thông tin về những chính sách, quy định mới choạ đợc cập nhật và phản ánh trong những đề tài này.

- Cho đến nay, choạ có công trình nghiên cứu khoa học nào đề cập đến vấn đề quản trị rủi ro trong hoạt động TTQT tại Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam chi nhánh Cầu Giấy một cách đầy đủ.

1.2. Cơ sở lý luận về quản trị rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế

1.2.1. Tổng quan về thanh toán quốc tế

1.2.1.1. Khái niệm về thanh toán quốc tế

“Thanh toán quốc tế là việc thực hiện các nghĩa vụ chi trả và quyền hưởng lợi về tiền tệ phát sinh trên cơ sở các hoạt động kinh tế và phi kinh tế giữa các tổ chức, cá nhân nước này với tổ chức, cá nhân nước khác, hay giữa một quốc gia với tổ chức quốc tế thông qua quan hệ giữa các ngân hàng của các nước liên quan” (Nguyễn Văn Tiên, 2009, trang 294).

1.2.1.2. Vai trò của hoạt động thanh toán quốc tế

Xuất phát từ nhu cầu tất yếu của quá trình phát triển kinh tế, các doanh nghiệp luôn luôn có xu hướng mở rộng thị trường của mình ra bên ngoài, từ đó hình thành các quan hệ kinh tế đối ngoại giữa các nước khác nhau. Mỗi nước có sự khác nhau về chế độ chính trị, môi trường pháp luật, phong tục tập quán cũng như khoảng cách địa lý, bên cạnh đó còn có những bất đồng về ngôn ngữ, tiềm lực tài chính của các đối tác và hệ thống tiền tệ khác nhau khiến cho quan hệ mua bán thanh toán giữa các nước rất phức tạp và thường xuyên xảy ra rủi ro bất trắc. Để giải quyết những vướng mắc này cần có một trung gian tài chính đứng ra đảm bảo quyền lợi cho cả hai bên và NHTM với hoạt động TTQT của mình đã đáp ứng đợc đòi hỏi đó. Hoạt động TTQT của

NHTM là một mắt xích không thể thiếu được trong toàn bộ dây chuyền thực hiện một hợp đồng ngoại thương. Thực hiện tốt vai trò trung gian thanh toán

của mình trong hoạt động TTQT, NHTM đã đóng góp rất nhiều cho khách hàng, cho nền kinh tế cũng như cho chính bản thân NHTM.

+ Đối với nền kinh tế

TTQT là chiếc cầu nối liền giữa các quốc gia trong hoạt động kinh tế đối ngoại. TTQT tạo điều kiện thúc đẩy hoạt động ngoại thương phát triển, đẩy mạnh quá trình sản xuất loy thông hàng hóa, tăng nhanh tốc độ chu chuyển của vốn, góp phần phát triển kinh tế.

Hoạt động TTQT làm tăng khối lượng thanh toán không dùng tiền mặt trong nền kinh tế, giảm bớt các chi phí trung gian, đồng thời hoạt động TTQT đã thu hút một lượng ngoại tệ đáng kể vào Việt Nam bằng các nghiệp vụ kiều hối, chuyển tiền đến và L/C xuất khẩu.

+ Đối với các ngân hàng thương mại

Thứ nhất, TTQT giúp các NHTM đẩy mạnh hoạt động tín dụng tài trợ xuất nhập khẩu, phát triển các nghiệp vụ liên quan như kinh doanh ngoại tệ, bảo lãnh và các dịch vụ khác.

Thứ hai, TTQT đem lại khoản thu phí dịch vụ quan trọng: Hoạt động TTQT giúp cho ngân hàng thu hút thêm khách hàng về giao dịch, từ đó tăng quy mô hoạt động và thị phần của mình trên thị trường.

Thứ ba, TTQT làm tăng tính thanh khoản của ngân hàng: Trong quá trình thực hiện các giao dịch TTQT cho khách hàng, NHTM luôn có một nguồn tiền tập trung chờ thanh toán. Nguồn tiền này tạo sự ổn định và phát sinh thương xuyên, là một nguồn nâng cao khả năng thanh khoản cho ngân hàng.

Thứ tư, thực hiện TTQT, ngân hàng thương mại có thể tạo ra được vòng tròn dịch vụ khép kín, từ đó đảm bảo các nghiệp vụ ngân hàng có liên quan đến nhau như tài trợ xuất nhập khẩu, thanh toán quốc tế, mua bán ngoại tệ được giám sát, theo dõi kỹ lưỡng bởi nhiều phòng ban khác nhau, hạn chế rủi

ro. Bên cạnh đó, Ngân hàng còn nắm đợc tình hình kinh doanh của các doanh nghiệp xuất nhập khẩu, tạo điều kiện thực hiện quản lý có hiệu quả

hoạt động xuất nhập khẩu trong nước theo đúng chính sách kinh tế đối ngoại mà nhà nước đề ra.

Thứ năm, TTQT làm tăng cường quan hệ đối ngoại: Thông qua việc bảo lãnh cho khách hàng trong nước, thanh toán cho ngân hàng nước ngoài, ngân hàng thương mại sẽ có quan hệ đại lý với ngân hàng và đối tác nước ngoài. Mọi quan hệ này dựa trên cơ sở hợp tác và tương trợ. Với thời gian hoạt động nghiệp vụ càng lâu, mối quan hệ ngày càng rộng mở.

+ Đối với khách hàng

Thứ nhất, vai trò trung gian thanh toán trong hoạt động thanh toán quốc tế của NHTM giúp cho quá trình thanh toán theo yêu cầu của khách hàng được tiến hành nhanh chóng, chính xác, an toàn, tiện lợi và tiết kiệm tối đa chi phí.

Thứ hai, tham gia hoạt động TTQT, quyền lợi của khách hàng được đảm bảo hơn, do khách hàng được ngân hàng tự vấn đề lựa chọn các phương thức thanh toán, kỹ thuật thanh toán cũng nhờ đồng tiền thanh toán nhằm giảm thiểu rủi ro, tạo ra sự an tâm cho khách hàng trong giao dịch mua bán với nước ngoài.

Thứ ba, trong quá trình thực hiện TTQT, nếu khách hàng không đủ khả năng tài chính cần đến sự tài trợ của ngân hàng, ngân hàng sẽ cho vay để thanh toán hàng nhập bằng cách bảo lãnh mở L/C, chiết khấu chứng từ xuất khẩu, đáp ứng nhu cầu về vốn cho doanh nghiệp xuất nhập khẩu. Qua việc thực hiện TTQT, ngân hàng có thể giám sát được tình hình kinh doanh của doanh nghiệp xuất nhập khẩu để có những tự vấn cho khách hàng và những điều chỉnh về chiến lược khách hàng.

Tóm lại, có thể khẳng định, hoạt động TTQT là một hoạt động trung gian của NHTM, có tác dụng mang lại thu nhập, hỗ trợ các hoạt động khác của NHTM, giúp cho quá trình thanh toán của khách hàng được nhanh chóng,

đảm bảo. Điều này được thể hiện rõ hơn khi nghiên cứu đến các phương thức TTQT.

1.2.2. Rủi ro trong hoạt động thanh toán quốc tế

1.2.2.1 Khái niệm về Rủi ro

Nói đến khái niệm về rủi ro, hiện nay chưa có định nghĩa thống nhất về rủi ro. Mỗi một tác giả lại đưa ra những định nghĩa khác nhau. Theo Allan Willett thì: “Rủi ro là sự bất trắc cụ thể liên quan đến việc xuất hiện một biến cố không mong đợi”. Nhưng theo nghiên cứu của John Haynes và được Irving Pfeffer đề cập lại trong cuốn Lý thuyết Bảo hiểm và Kinh tế thì rủi ro là: “Khả năng xảy ra tổn thất, là tổng hợp những sự ngẫu nhiên có thể đo lường được bằng xác suất”. Tác giả Mai Xuân Bình, Khoa Quản trị kinh doanh, trường đại học Duy Tân thì lại cho rằng: “Rủi ro là sự không chắc chắn và là khả năng xảy ra kết quả không mong muốn. Và kết quả này có thể đem lại tổn thất hay thiệt hại cho đối tượng gặp rủi ro”.

Qua các khái niệm về rủi ro, chúng ta thấy rủi ro có ba tính chất quan trọng:

Một là: Rủi ro là sự kiện bất ngờ đã xảy ra. Đó là những sự kiện mà người ta không lường trước một cách chắc chắn. Mọi rủi ro đều là bất ngờ, cho dù mức độ bất ngờ có thể khác nhau. Nếu mọi người ta không nhận dạng, không thể dự đoán được loại rủi ro thì khi rủi ro xảy ra nó hoàn toàn bất ngờ đối với con người. Nếu khoa học nhận dạng, dự báo phát triển, giúp con người dự đoán chính xác được những rủi ro sẽ xảy ra thì đặc tính bất ngờ của rủi ro không còn nữa và rủi ro trở thành những sự kiện bất lợi ngoài mong muốn. Ngày nay khoa học đã giúp cho con người dự báo khá chính xác nhiều loại rủi ro, nhờ đó con người có thể làm giảm đi tính bất ngờ của rủi ro.

Hai là: Rủi ro là những sự cố gây ra tổn thất. Một khi rủi ro đã xảy ra là để lại hậu quả cho con người, mặc dù nó có thể nghiêm trọng hoặc ít nghiêm trọng. Nhiều khi, hậu quả của rủi ro không đáng kể hoặc không nhận thấy nên

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt

1. Agribank Cầu Giấy, *Báo cáo kết quả kinh doanh các năm 2013, 2014, 2015.*
2. Agribank Cầu Giấy, *Báo cáo Thanh toán quốc tế các năm 2013, 2014, 2015.*
3. Trần Nguyễn Hợp Châu, 2009. Nâng cao năng lực thanh toán quốc tế của các ngân hàng thương mại Việt Nam. *Tạp chí Khoa học và đào tạo ngân hàng*, số 122, tháng 06, trang 15.
4. Trần Nguyễn Hợp Châu, 2012. *Nâng cao năng lực cạnh tranh thanh toán quốc tế của ngân hàng thương mại Việt Nam trong điều kiện hội nhập*. Luận án tiến sĩ. Học viện Ngân hàng.
5. Hồ Văn Dũng, 2013. *Bài giảng Quản trị rủi ro*. Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Trần Đình Định, 2008. *Quản trị rủi ro trong hoạt động ngân hàng*. Hà Nội: Nhà xuất bản Toạ pháp.
7. Nguyễn Thị Thu Thảo, 2009. *Nghiệp vụ Thanh toán quốc tế*. Hà Nội: Nhà xuất bản Tài chính.
8. Phạm Thị Nhọt Thủy, 2014. *Quản trị rủi ro trong thanh toán quốc tế tại ngân hàng thương mại cổ phần đầu tư và phát triển Việt Nam*. Luận văn thạc sĩ. Trường đại học kinh tế TP.HCM.
9. Nguyễn Văn Tiên, 2004. Hệ thống chỉ tiêu phân tích, đánh giá hiệu quả hoạt động thanh toán quốc tế của ngân hàng thương mại. *Tạp chí Kinh tế đối ngoại*, số 07, tháng 03, trang 33.

10. Nguyễn Văn Tiến, 2007. *Quản trị rủi ro trong kinh doanh ngân hàng*. Hà Nội: Nhà xuất bản Thống kê.
11. Nguyễn Văn Tiến, 2009. *Giáo trình thanh toán quốc tế và tài trợ ngoại thương*. Hà Nội: Nhà xuất bản Thống Kê.

12. Phạm Thị Thu Vân , 2013. *Nâng cao chất lượng hoạt động thanh toán quốc tế tại ngân hàng thương mại cổ phần Đại Dương (Oceanbank)*.
Luận văn thạc sĩ. Trường đại học NgoạiThương.

Tiếng Anh

13. Christopher L.Clup, 2002. *The Art of Risk management*. Publisher: John Wiley & Sons, Inc.
14. Dileep Mehta and Hung – Gay Fung, 2008. *International Bank Management*. Publisher: Wiley – Blackwell.
15. Karen A. Horcher, 2008. *Essentials of Financial Risk Management*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.
16. Kleffner, A.E., Lee, R.B., & Mc Gannon, B, 2003. *The Effect of Corporate Governance on the Use of Enterprise Risk Management: Evidence from Canada*. Risk Management and Insurance Review, Vol.6, issue 1, pages 53-73, American Risk and Insurance Association.
17. Peter S. Rose and Sylvia C. Hudgins, 2012. *Bank Management & Financial Services*. New York: Mc Graw – Hill Education.

Website:

18. <http://www.vcci.com.vn>

19. <http://www.vietrade.gov.vn>

20. <http://agribank.com.vn>